

Wymagania edukacyjne z historii w klasie 7

w roku szkolnym 2025/2026

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń zna: – daty: 1814–1815, 1815 – postanowienia polityczne kongresu wiedeńskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: „stary ład”, legitymizm, równowaga sił Uczeń potrafi: – wymienić państwa, które miały decydujący głos podczas kongresu wiedeńskiego	Uczeń zna: – postanowienia terytorialne kongresu wiedeńskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: naród, ruchy narodowe – przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego Uczeń potrafi: – wskazać na mapie obszary, których dotyczyły decyzje terytorialne kongresu wiedeńskiego	Uczeń zna: – datę: 1830 – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu (do 1830) Uczeń rozumie: – przyczyny powstania i cele Świętego Przymierza – przyczyny wybuchu rewolucji lipcowej Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu (do 1830) – przedstawić sytuację panującą w Europie po kongresie wiedeńskim – opisać przebieg rewolucji lipcowej	Uczeń zna: – postać: Klemensa von Metternicha Uczeń rozumie: – pojęcie: konserwatyzm – cele istnienia tajnych związków Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności rozwoju ruchów narodowych w Europie w I połowie XIX w. – scharakteryzować poglądy XIX-wiecznych konserwatystów	Uczeń potrafi: – omówić działalność państw europejskich zmierzającą do uniemożliwienia wybuchu rewolucji w Europie
Uczeń zna: – postać: Jamesa Watta, – okres trwania rewolucji przemysłowej w Anglii (Wielkiej Brytanii) oraz w innych krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja przemysłowa, kolonia, rewolucja agrarna, maszyna parowa Uczeń potrafi: – wyjaśnić, dlaczego Anglię nazywano „warsztatem świata” – wyjaśnić, czym była maszyna parowa	Uczeń zna: – datę: 1782 Uczeń rozumie: – pojęcia: klasa społeczna (klasa wyższa, klasa średnia, klasa robotnicza) – przyczyny rewolucji przemysłowej Uczeń potrafi: – wymienić czynniki, które zadecydowały o przewadze gospodarczej Anglii w okresie rewolucji przemysłowej – wymienić sposoby zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie	Uczeń zna: – daty: 1807, 1825 – postacie: George’a Stephensona, Roberta Fultona Uczeń rozumie: – pojęcia: płodozmian, związki zawodowe – wpływ rewolucji przemysłowej na przemiany społeczne Uczeń potrafi: – opisać zmiany w strukturze społecznej, jakie dokonały się pod wpływem rewolucji przemysłowej	Uczeń rozumie: – znaczenie maszyny parowej dla rozwoju różnych gałęzi przemysłu Uczeń potrafi: – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian ekonomicznych i środowiskowych – opisać warunki życia klasy robotniczej – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian społecznych	Uczeń potrafi: – dostrzec związek między sytuacją klasy robotniczej a groźbą rewolucji w Europie

Uczeń zna: – datę: 1815 – postacie: Aleksandra I, Adama Czartoryskiego, Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza Uczeń rozumie: – pojęcie: germanizacja Uczeń potrafi: – wymienić decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej – wskazać na mapie podział ziem polskich dokonany podczas kongresu wiedeńskiego	Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemie zabrane, autonomia Uczeń potrafi: – wskazać największe wady konstytucji Królestwa Polskiego – przedstawić dokonania Królestwa w zakresie gospodarki i edukacji – przedstawić dokonania Królestwa w dziedzinie kultury	Uczeń zna: – daty: 1819, 1820 – postać: Ksawerego Druckiego-Lubeckiego Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemianie, inteligencja – zasady ustrojowe Królestwa Polskiego (Kongresowego) Uczeń potrafi: – omówić założenia konstytucji Królestwa Polskiego	Uczeń potrafi: – sformułować przyczyny stosunku cara Aleksandra I do Polaków po klęsce Napoleona – scharakteryzować zmiany sytuacji politycznej Królestwa do 1825 r. – omówić działalność księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego – omówić organizację ziem polskich pod panowaniem Prus i Austrii – opisać funkcjonowanie Rzeczypospolitej Krakowskiej	Uczeń potrafi: – opisać położenie Polaków na terenach zaboru pruskiego (i Prus) oraz austriackiego – dostrzec różnicę w położeniu Polaków mieszkających pod zaborami oraz na terenie Rzeczypospolitej Krakowskiej
Uczeń zna: – daty: 29 XI 1830 – postacie: wielkiego księcia Konstantego, Piotra Wysockiego, cara Mikołaja I – cele walki powstańców Uczeń rozumie: – pojęcia: sprzysiężenie podchorążych, noc listopadowa Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania listopadowego	Uczeń zna: – daty: 1831, 1832 Uczeń rozumie: – pojęcie: Statut organiczny – przyczyny niezadowolenia Polaków z sytuacji panującej w Królestwie Polskim Uczeń potrafi: – omówić przebieg nocy listopadowej – wskazać na mapie miejsca głównych bitew powstania	Uczeń zna: – postacie: Józefa Chłopickiego, Jana Skrzyneckiego Uczeń rozumie: – pojęcia: dyktator, Cytadela Uczeń potrafi: – omówić najważniejsze wydarzenia powstania listopadowego	Uczeń rozumie: – wpływ postawy części przywódców powstania na przebieg i rezultat walk Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek różnych grup społeczeństwa polskiego do powstania	Uczeń potrafi: – przedstawić skutki klęski powstania listopadowego w wymiarze politycznym, gospodarczym i społecznym

Uczeń zna: – postacie: Adama Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina Uczeń rozumie: – pojęcie: Wielka Emigracja – przyczyny popularności idei mesjanizmu w społeczeństwie polskim. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych skupisk polskich emigrantów politycznych po powstaniu listopadowym	Uczeń rozumie: – pojęcia: wieszcz narodowy, epopeja narodowa, polski mesjanizm – rolę Wielkiej Emigracji jako przywódców politycznych narodu polskiego po klęsce powstania listopadowego Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację uczestników powstania listopadowego po zakończeniu walk z Rosją – wyjaśnić przyczyny sporów między stronnictwami politycznymi Wielkiej Emigracji	Uczeń rozumie: – pojęcie: amnestia – związki między sytuacją ziem polskich pod zaborami a tematyką literatury polskiej w I połowie XIX w. Uczeń potrafi: – opisać okoliczności narodzin Wielkiej Emigracji	Uczeń potrafi: – przedstawić dokonania polskich wieszczów narodowych	Uczeń potrafi: – przedstawić życie i działalność Fryderyka Chopina
	Uczeń rozumie: – cele polityki zaborców: rosyjskiego, pruskiego i austriackiego wobec społeczeństwa polskiego po upadku powstania listopadowego	Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po upadku powstania listopadowego	Uczeń potrafi: – omówić sytuację w zaborze pruskim po upadku powstania listopadowego	
Uczeń zna: – daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, III 1864 – postać: Romualda Traugutta Uczeń rozumie: – pojęcie: branka Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania styczniowego – wskazać na mapie miejsca głównych manifestacji patriotycznych w Królestwie oraz zasięg powstania styczniowego	Uczeń zna: – postać: cara Aleksandra II – cele polityczne stronnictw „białych” i „czerwonych” Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Narodowy, tajne państwo, uwłaszczenie – z czego wynikał bierny stosunek chłopów do powstania Uczeń potrafi: – wymienić bezpośrednie skutki klęski powstania styczniowego	Uczeń zna: – daty: 1861–1862 – postać: Aleksandra Wielopolskiego Uczeń rozumie: – pojęcie: dekret o uwłaszczeniu – złożoność przyczyn wybuchu powstania styczniowego Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego – wyjaśnić, w jaki sposób funkcjonowało tajne państwo	Uczeń zna: – daty: 1853–1856 Uczeń potrafi: – opisać przebieg powstania z uwzględnieniem specyfiki działań zbrojnych – przedstawić problem chłopski w czasie powstania i sposoby jego rozwiązania	Uczeń potrafi: – wskazać różnice między reformami uwłaszczeniowymi przeprowadzonymi w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim

Uczeń zna: – daty: 1864 – ok. 1890 – cele polityki zaborców w stosunku do społeczeństwa polskiego, – metody walki Polaków z rუსyfikacją i germanizacją Uczeń rozumie: – pojęcie: rუსyfikacja	Uczeń zna: – daty: 1901–1902 – postać: Michała Drzymały – przedstawicieli polskiego pozytywizmu – główne założenia programowe polskiego pozytywizmu Uczeń rozumie: – pojęcia: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, ruch spółdzielczy, trójgłojalizm Uczeń potrafi: – wskazać przejawy autonomii galicyjskiej	Uczeń zna: – daty: 1871–1878, 1885, 1886 – postać: Ottona von Bismarcka Uczeń rozumie: – pojęcia: Kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim po klęsce powstania styczniowego – scharakteryzować program polskiego pozytywizmu	Uczeń rozumie: – zależność postaw społeczeństwa polskiego wobec zaborców od polityki prowadzonej przez dane państwo zaborcze Uczeń potrafi: – opisać politykę władz zaborczych wobec społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim i pruskim – omówić reakcję Polaków na działania władz Rosji i Prus	Uczeń rozumie: – wyjaśnić okoliczności przyznania autonomii Polakom w zaborze austriackim
Uczeń zna: – daty: 1861, 1871 – postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego, Ottona von Bismarcka Uczeń rozumie: – pojęcia: zjednoczenie oddolne, zjednoczenie odgórne – dlaczego Włosi dążyli do zjednoczenia Uczeń potrafi: – wskazać na mapie zjednoczone Królestwo Włoch i obszar Cesarstwa Niemieckiego – wymienić skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla kontynentu europejskiego	Uczeń zna: – daty: 1859, 1860, 1864, 1866, 1870, 1870–1871 Uczeń rozumie: – pojęcie: wyprawa tysiąca Uczeń potrafi: – wskazać na mapie główne państwa istniejące na Półwyspie Apenińskim przed zjednoczeniem Włoch – lokalizować na mapie najważniejsze miejsca i obszary związane z kolejnymi etapami jednoczenia Włoch i Niemiec	Uczeń zna: – daty: 1862, 1867 – postacie: Napoleona III, Wilhelma I Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwone koszule”, Związek Północnoniemiecki Uczeń potrafi: – przedstawić i omówić sytuację polityczną Włoch i Niemiec po kongresie wiedeńskim	Uczeń rozumie: – rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w procesie jednoczenia Włoch i Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec Uczeń potrafi: – omówić cele i etapy jednoczenia Włoch i Niemiec	Uczeń potrafi: – dostrzec podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec

Uczeń zna: – daty: 1861–1865 – postać: Abrahama Lincolna Uczeń rozumie: – pojęcia: rasizm, secesja, Unia, Konfederacja, wojna secesyjna – przyczyny istnienia niewolnictwa w południowych stanach USA Uczeń potrafi: – wymienić najważniejsze różnice między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych – wymienić przyczyny wojny secesyjnej	Uczeń zna: – daty: 1860, 1861 – postać: Roberta Lee Uczeń rozumie: – pojęcia: federacja, abolicjonizm – związek między wydaniem proklamacji znoszącej niewolnictwo a przebiegiem działań zbrojnych Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności, w których doszło do secesji 11 stanów Południa – wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z przebiegiem wojny secesyjnej	Uczeń zna: – datę: 1865 Uczeń rozumie: – pojęcia: jankes Uczeń potrafi: – omówić sytuację niewolników w USA – porównać stosunek sił Unii i Konfederacji	Uczeń zna: – postać: Williama Shermana Uczeń rozumie: – pojęcia: Ku Klux Klan, segregacja rasowa Uczeń potrafi: – opisać skutki wojny secesyjnej – omówić cele Ku Klux Klanu	Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację czarnoskórych mieszkańców USA po wojnie
Uczeń zna: – ramy chronologiczne kolonializmu i imperializmu Uczeń rozumie: – pojęcia: kolonia, kolonializm, imperializm, rasizm Uczeń potrafi: – wymienić główne mocarstwa kolonialne – wymienić czynniki, które umożliwiły państwom europejskim podporządkowanie sobie w XIX w. większości świata – wymienić skutki XIX-wiecznego imperializmu	Uczeń zna: – metody wykorzystywane przez państwa kolonialne w celu podporządkowania sobie kolonizowanych terenów Uczeń rozumie: – pojęcie: polityka „pośredniego panowania” Uczeń potrafi: – wskazać cechy charakterystyczne kolonializmu od XV do XVIII w. – wyjaśnić przyczyny i sytuować w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.	Uczeń zna: – postać: Cecila Rhodes’a Uczeń rozumie: – pojęcia: gubernator, <i>sati</i> Uczeń potrafi: – opisać różne formy oporu wobec kolonizatorów i wyjaśnić przyczyny niepowodzeń tych działań – przedstawić następstwa polityczne i kulturowe ekspansji kolonialnej – wskazać na mapie tereny skolonizowane przez główne państwa europejskie	Uczeń zna: – daty: 1881–1889 Uczeń rozumie: – pojęcie: powstanie Mahdiego Uczeń potrafi: – przedstawić politykę imperialną Wielkiej Brytanii – omówić i ocenić skutki polityki kolonialnej prowadzonej przez państwa europejskie	Uczeń zna: – ramy chronologiczne wojen opiumowych – przyczyny wojen opiumowych Uczeń rozumie: – pojęcia: opium, wojny opiumowe Uczeń potrafi: – omówić przebieg wojen opiumowych

Uczeń zna: – postacie: Karola Marksa, Marii Skłodowskiej-Curie Uczeń rozumie: – pojęcia: socjalizm, komunizm, marksizm, walka klas, proletariat, rewolucja socjalistyczna, powszechne prawo wyborcze, kultura masowa Uczeń potrafi: – wymienić główne założenia idei socjalizmu i komunizmu – wyjaśnić, w jaki sposób kobiety w XIX w. walczyły o prawa wyborcze	Uczeń rozumie: – pojęcia: nadprodukcja, kryzys gospodarczy, strajk, partia polityczna, feminizm, sufrażystki Uczeń potrafi: – wskazać najważniejsze błędy w poglądach wyrażanych przez Karola Marksa – wymienić cele, do których dążyli robotnicy, i stosowane przez nich metody walki	Uczeń rozumie: – pojęcie: związek zawodowy – wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu Uczeń potrafi: – opisać funkcjonowanie gospodarek uprzemysłowionych krajów Europy – przedstawić poglądy Karola Marksa – przedstawić nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe	Uczeń rozumie: – pojęcia: koncern, monopol, socjaldemokracja, ateizm, partia robotnicza Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację robotników do lat 80. XIX w. – omówić zmiany w położeniu robotników w XIX w., – omówić sytuację kobiet w I połowie XIX w. – omówić metody i efekty walki kobiet o zrównanie w prawach z mężczyznami	Uczeń rozumie: – dlaczego okres między latami 70. XIX w. a 1914 r. był nazywany piękną epoką Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ ideologii socjalistycznej na kształtowanie się świadomości społecznej i politycznej robotników – scharakteryzować przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego
Uczeń zna: – postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego – główne cele narodowej demokracji – założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego Uczeń potrafi: – przedstawić główne nurty życia politycznego pod zaborami na przełomie XIX i XX w.	Uczeń zna: – postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa – okres narodzin ruchu narodowego na ziemiach polskich Uczeń rozumie: – pojęcia: świadomość narodowa, nacjonalizm, endecja, realizm polityczny Uczeń potrafi: – wyjaśnić, w jaki sposób narodowcy realizowali ideę realizmu politycznego	Uczeń zna: – daty: 1893, 1895, 1897, 1900, 1903 Uczeń rozumie: – pojęcia: antysemityzm, egoizm narodowy Uczeń potrafi: – opisać zmiany w sposobie rozumienia narodu – opisać rewolucję francuską i wojen napoleońskich – scharakteryzować program polityczny Narodowej Demokracji	Uczeń zna: – postacie: Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego Uczeń potrafi: – scharakteryzować strukturę narodową ziem polskich w II połowie XIX w. – opisać formowanie się ruchu socjalistycznego i ludowego na ziemiach polskich – opisać działalność Polskiego Stronnictwa Ludowego	Uczeń rozumie: – wpływ idei nacjonalizmu i socjalizmu na kształtowanie się polskiego ruchu politycznego Uczeń potrafi: – dostrzec różnice między programami różnych partii socjalistycznych
Uczeń zna: – daty: 22 I 1905, 1905–1907 – przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim Uczeń rozumie: – pojęcie: „krwawa niedziela” Uczeń potrafi: – wymienić skutki rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich	Uczeń zna: – postulaty Polskiej Partii Socjalistycznej Uczeń potrafi: – wymienić osiągnięcia Polaków w pierwszym okresie rewolucji	Uczeń zna: – daty: 1904–1905 Uczeń rozumie: – pojęcie: bojówka – podłoże i charakter konfliktu między endecją a PPS Uczeń potrafi: – wyjaśnić okoliczności i charakter konfliktu między przedstawicielami Narodowej Demokracji a Polskiej Partii Socjalistycznej	Uczeń potrafi: – omówić przebieg rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich – wskazać okoliczności, które doprowadziły do porażki rewolucji 1905 roku – wskazać mocne i słabe strony rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich	Uczeń potrafi: – przedstawić i ocenić dokonania Polaków w ostatnich latach zaborów

Uczeń zna: – daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914 – postać: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda Uczeń rozumie: – pojęcia: trójprzymierze (państwa centralne), trójp porozumienie (ententa) Uczeń potrafi: – wskazać na mapie państwa należące do wrogich bloków polityczno-militarnych i ich sojuszników	Uczeń zna: – daty: 1882, 1907, 1914 Uczeń rozumie: – pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna manewrowa, wojna pozycyjna Uczeń potrafi: – wymienić główne przyczyny narastania konfliktów między państwami europejskimi na przełomie XIX i XX w.	Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo militarystyczne, kocioł bałkański, wyścig zbrojeń, „zbrojny pokój”, plan Schlieffena – znaczenie określenia: „wrzenie w bałkańskim kotle” – przyczyny niepowodzenia planu Schlieffena Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny i wskazać obszary rywalizacji między państwami europejskimi – opisać sytuację panującą na Bałkanach – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu I wojny światowej – scharakteryzować specyfikę działań wojennych	Uczeń rozumie: – pojęcia: wywiad, ultimatum, propaganda, Prusy Wschodnie – złożoność przyczyn, które doprowadziły do wybuchu I wojny światowej – z czego wynikał entuzjazm ludności państw europejskich na wieść o wybuchu wojny Uczeń potrafi: – opisać przygotowania państw europejskich do wybuchu wojny – opisać postawy społeczeństw państw europejskich wobec wybuchu wojny – opisać przebieg działań zbrojnych w 1914 r.	Uczeń rozumie: – w jaki sposób propaganda kształtowała opinię społeczeństw oraz wizerunek wroga Uczeń potrafi: – dostrzec elementy propagandowe w sposobie przedstawiania przeciwnika podczas I wojny światowej – dostrzec złożoność problemu związanego z odpowiedzialnością państw europejskich za wybuch I wojny światowej
Uczeń zna: – daty: 3 III 1917, 6/7 XI 1917 – postać: Włodzimierza Lenina Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja lutowa, bolszewicy, rewolucja październikowa, Rosja Radziecka Uczeń potrafi: – wymienić główne wydarzenia związane z przebiegiem działań zbrojnych na froncie wschodnim	Uczeń zna: – daty: XI 1917 – III 1918, III 1918 – główne założenia programu politycznego Rządu Tymczasowego i bolszewików – postanowienia dekretów o pokoju i o ziemi oraz pokoju brzeskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Tymczasowy, rady delegatów robotniczych i żołnierskich, dwuwładza, pokój brzeski Uczeń potrafi: – wskazać na mapie linie frontu wschodniego w poszczególnych latach konfliktu	Uczeń zna: – daty: 1914, 1915, 1916 Uczeń rozumie: – pojęcia: Duma, ofensywa Brusilowa, zamach stanu, aneksja Uczeń potrafi: – wyjaśnić polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji – opisać przebieg rewolucji lutowej i październikowej – scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji – opisać bezpośrednie następstwa rewolucji październikowej	Uczeń potrafi: – opisać sytuację polityczną i gospodarczą Rosji na początku XX w. – opisać działalność Włodzimierza Lenina – wyjaśnić powody wzrostu poparcia dla bolszewików w społeczeństwie rosyjskim – omówić politykę wewnętrzną i zewnętrzną bolszewików po przejściu władzy w Rosji	Uczeń rozumie: – rolę propagandy jako środka umożliwiającego zdobycie władzy Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ jednostki na losy państw i społeczeństw na przykładzie działalności Włodzimierza Lenina

Uczeń zna: – daty: II 1917, IV 1917, 11 XI 1918 – okoliczności przystąpienia USA do wojny Uczeń rozumie: – pojęcie: nieograniczona wojna podwodna Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co chcieli osiągnąć Niemcy, ogłaszając nieograniczoną wojnę podwodną	Uczeń zna: – rodzaje broni zastosowane podczas walk na frontach I wojny światowej Uczeń rozumie: – wpływ przystąpienia USA do wojny na przebieg konfliktu Uczeń potrafi: – wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia na froncie zachodnim – wymienić państwa, które powstały na gruzach Austro-Węgier	Uczeń zna: – daty: 1916, 1918, 1918–1919 Uczeń rozumie: – pojęcia: alianci, dzika demobilizacja, pandemia Uczeń potrafi: – opisać przebieg działań zbrojnych na froncie zachodnim w 1916 r. – opisać stosunek Amerykanów do toczącej się w Europie wojny – omówić sytuację panującą na froncie zachodnim w 1918 r.	Uczeń potrafi: – dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych – opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej – opisać proces rozpadu Austro-Węgier w ostatnim etapie wojny – opisać kulturowe i cywilizacyjne skutki I wojny światowej	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych – przedstawić polityczny, kulturowy i cywilizacyjny obraz Europy po zakończeniu konfliktu
Uczeń zna: – datę: 5 XI 1916 – postać: Józefa Hallera Uczeń rozumie: – pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie	Uczeń zna: – daty: VIII 1914, 6 VIII 1914, I 1918, VI 1918 – postać: Woodrowa Wilsona – treść odezwu wydanych przez dowództwa wojsk państw zaborczych – treści dotyczące sprawy polskiej w orędziu Wilsona i deklaracji wersalskiej Uczeń rozumie: – pojęcia: kryzys przysięgowy, deklaracja wersalska Uczeń potrafi: – przedstawić polski czyn zbrojny podczas I wojny światowej	Uczeń zna: – daty: 1915, VI 1917, 1917 Uczeń rozumie: – pojęcia: błękitna armia, Komitet Narodowy Polski, Rada Regencyjna – znaczenie orędzia Wilsona i deklaracji wersalskiej dla sprawy polskiej Uczeń potrafi: – wyjaśnić i opisać międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej – wyjaśnić przyczyny i przebieg kryzysu przysięgowego – omówić sytuację Polaków pod koniec 1917 r.	Uczeń rozumie: – pojęcie: Legion Puławski Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej na początku i w czasie I wojny światowej – opisać zmiany stanowiska państw centralnych oraz Rosji i pozostałych państw ententy w stosunku do sprawy polskiej na przełomie 1916 i 1917 r.	Uczeń potrafi: – ocenić wysiłek zbrojny Polaków – opisać działalność polityków Narodowej Demokracji we Francji

Uczeń zna: – daty: I 1918, VI 1919 – postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec Uczeń rozumie: – pojęcia: „wielka trójka”, traktat wersalski, ład wersalski, wielki kryzys Uczeń potrafi: – wyjaśnić, do czego dążyły zwycięskie mocarstwa po zakończeniu I wojny światowej – wyjaśnić, czym był ład wersalski – wskazać na mapie nowe państwa powstałe po I wojnie światowej – wymienić najważniejsze przejawy i skutki wielkiego kryzysu	Uczeń zna: – datę: 1929 – postać: Davida Lloyd George’a – przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego Uczeń rozumie: – pojęcia: obszar zdemilitaryzowany, izolacjonizm, zasada samostanowienia narodów Uczeń potrafi: – wymienić najważniejsze powody krytyki ładu wersalskiego – wskazać na mapie państwa krytykujące ład wersalski	Uczeń zna: – datę: 1933 Uczeń rozumie: – pojęcia: kontrybucja, krach – dlaczego ład wersalski był poddawany krytyce Uczeń potrafi: – wyjaśnić, jak zmieniał się stosunek Amerykanów do spraw europejskich – omówić sytuację gospodarczą Europy i USA po zakończeniu I wojny światowej	Uczeń rozumie: – dlaczego między zwycięskimi państwami istniała sprzeczność interesów Uczeń potrafi: – opisać okoliczności wielkiego kryzysu	
Uczeń zna: – daty: 1919–1933, 1933–1945 – postać: Adolfa Hitlera – główne założenia ideologii narodowego socjalizmu Uczeń rozumie: – Republika Weimarska, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, Trzecia Rzesza, Führer Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla demokracji na przykładzie sposobu przejęcia władzy przez Hitlera w Niemczech	Uczeń zna: – datę: 1918 – główne cechy państwa totalitarnego Uczeń rozumie: – pojęcia: NSDAP, państwo totalitarne (totalitaryzm), militaryzm, antysemityzm – związek między sytuacją gospodarczą a radykalizacją społeczeństwa niemieckiego Uczeń potrafi: – dostrzec przyczyny wzrostu popularności Hitlera w społeczeństwie niemieckim	Uczeń zna: – daty: 1919, 1923, 1928, 1929, 1933, 1934, 1938 Uczeń rozumie: – pojęcia: <i>Mein Kampf</i>, ustawy norymberskie, noc kryształowa Uczeń potrafi: – opisać okoliczności powstania Republiki Weimarskiej – omówić drogę Hitlera do władzy – wskazać cechy niemieckiego państwa totalitarnego – scharakteryzować politykę nazistów wobec Żydów	Uczeń rozumie: – pojęcia: hiperinflacja, pucz, gestapo, SA, SS Uczeń potrafi: – omówić sytuację Niemiec po I wojnie światowej – scharakteryzować sytuację gospodarczą Republiki Weimarskiej – przedstawić okoliczności i skutki puczu monachijskiego – omówić założenia polityki Trzeciej Rzeszy i ich realizację	Uczeń potrafi: – zinterpretować i ocenić ideologię narodowego socjalizmu (nazizmu)

Uczeń zna: – daty: 1917–1922 – postać: Józefa Stalina Uczeń rozumie: – pojęcia: Armia Czerwona, łagry, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), kult jednostki – cele polityki Stalina – zbrodniczy charakter działalności Stalina Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny sukcesu komunistów w wojnie domowej – przedstawić skutki uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa – wymienić różne przejawy uwielbienia dla Stalina	Uczeń zna: – daty: 1918, 1921, 1929, 1932–1933 – główne założenia komunizmu wojennego i gospodarki centralnie planowanej – założenia polityki NEP-u – dane liczbowe związane ze zbrodniczą działalnością NKWD oraz z wielką czystką Uczeń rozumie: – pojęcia: komunizm wojenny, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), centralne planowanie, uprzemysłowienie, kolektywizacja, wielki głód, NKWD, wielka czystka	Uczeń zna: – daty: 1922, 1924 Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwoni”, „biali”, czerwony terror, Czeka, kułacy – wpływ totalitaryzmu sowieckiego na każdą dziedzinę życia obywateli Uczeń potrafi: – opisać przebieg wojny domowej w Rosji – przedstawić okoliczności powstania Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich – opisać funkcjonowanie systemu totalitarnego w ZSRR – opisać cele i metody działania NKWD	Uczeń zna: – stronnictwa walczące z komunistami podczas wojny domowej Uczeń potrafi: – scharakteryzować etapy formowania się systemu socjalistycznego w Rosji – opisać funkcjonowanie komunizmu wojennego w Rosji – opisać przebieg procesów uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa w ZSRR	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ totalitaryzmu na funkcjonowanie społeczeństwa oraz relacje między jego członkami – ocenić system totalitarny w ZSRR
Uczeń zna: – 10 XI 1918, 11 XI 1918, 10 II 1919, 20 II 1920 – postać: Ignacego Paderewskiego Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co się wydarzyło 11 listopada 1918 r.	Uczeń zna: – datę: 1918 – postać: Jędrzeja Moraczewskiego Uczeń rozumie: – pojęcie: Rada Regencyjna – zagrożenia wynikające z istnienia rządu Jędrzeja Moraczewskiego Uczeń potrafi: – opisać okoliczności, w jakich doszło do odrodzenia państwa polskiego – wskazać na mapie miejsca powstania pierwszych ośrodków władzy państwowej	Uczeń zna: – 6/7 XI 1918, 1919 – postać: Ignacego Daszyńskiego – ugrupowania rywalizujące o władzę na ziemiach polskich Uczeń rozumie: – pojęcia: Polska Organizacja Wojskowa, lewica, prawica – wpływ Józefa Piłsudskiego na uspokojenie sytuacji na ziemiach polskich Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności powołania rządu Ignacego Daszyńskiego	Uczeń rozumie: – wpływ jednostki na losy państwa na przykładzie postaci Józefa Piłsudskiego Uczeń potrafi: – omówić działalność rządu Jędrzeja Moraczewskiego	Uczeń potrafi: – omówić sytuację międzynarodową i jej wpływ na wydarzenia na ziemiach polskich jesienią 1918 r. – opisać działalność ugrupowań rywalizujących o władzę na ziemiach polskich

Uczeń zna: – daty: 1 XI 1918, 26 XII 1918, VI 1919, VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V 1921 – postać: Wojciecha Korfanteo – decyzje paryskiej konferencji pokojowej w sprawie granic Polski – przyczyny powstań śląskich Uczeń rozumie: – pojęcia: Orleńskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie – z czego wynikały niekorzystne decyzje konferencji pokojowej w sprawie granic Polski – czym kierowali się mieszkańcy Śląska, walcząc o przynależność tego obszaru do Polski Uczeń potrafi: – wskazać na mapie decyzje terytorialne konferencji pokojowej w sprawie granic Polski	Uczeń zna: – wyniki plebiscytu w sprawie przynależności terytorialnej Śląska Uczeń rozumie: – pojęcia: wolne miasto, plebiscyt – przyczyny korzystnego dla Niemców wyniku plebiscytu – wpływ trzeciego powstania śląskiego na ostateczny kształt granicy polsko-niemieckiej na Śląsku Uczeń potrafi: – dostrzec tragizm walk prowadzonych o Lwów – wskazać na mapie obszar plebiscytowy na Śląsku – przedstawić decyzje alianckiej komisji plebiscytowej w sprawie Śląska – wskazać na mapie obszary Śląska przyznane Polsce	Uczeń zna: – daty: I 1919, VII 1920 – wyniki plebiscytu na Warmii i Mazurach Uczeń rozumie: – trudności wynikające z realizacji zasady samostanowienia narodów na obszarze Ukrainy – przyczyny utraty przez Polskę Zaolzia oraz wyników plebiscytu na Warmii i Mazurach Uczeń potrafi: – opisać przebieg walk na obszarze Galicji w listopadzie 1918 r. – omówić przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego – opisać okoliczności, w jakich doszło do utraty przez Polskę Zaolzia	Uczeń potrafi: – omówić stosunek państw zachodnich do granic polskich – omówić przebieg powstań śląskich – wyjaśnić, z czego wynikały negatywne relacje między Polską a Niemcami i Czechosłowacją	Uczeń potrafi: – dostrzec konflikt interesów między oczekiwaniami Polaków dotyczącymi granic państwa polskiego a dążeniami narodów sąsiednich
Uczeń zna: – daty: 13–16 VIII 1920, III 1921 – postanowienia pokoju ryskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski – znaczenie Bitwy Warszawskiej dla ocalenia państwowości polskiej Uczeń potrafi: – wskazać na mapie ostateczne granice II Rzeczypospolitej – wymienić państwa sąsiednie będące wrogami i przyjaciółmi Polski	Uczeń zna: – daty: IX 1920, X 1920 Uczeń rozumie: – pojęcie: bunt generała Żeligowskiego Uczeń potrafi: – przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej – wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego – wskazać na mapie teren Wileńszczyzny	Uczeń zna: – daty: II 1919, V 1919, V 1920, III 1923 – postacie: Symona Petlury, Lucjana Żeligowskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: Rada Obrony Państwa, apel „Ojczyzna w niebezpieczeństwie!” Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą na Ukrainie w 1919 r. – wyjaśnić przyczyny i okoliczności wybuchu wojny między Polską a Rosją Radziecką – wskazać na mapie obszary walk w I połowie 1919 r.	Uczeń rozumie: – związek między zmianą relacji z Ukrainą a przebiegiem walk między Polakami a Armią Czerwoną – na czym polegały plany polityczne komunistycznych władz radzieckich Uczeń potrafi: – opisać przebieg wyprawy kijowskiej – omówić przebieg radzieckiej ofensywy w 1920 r. – dostrzec zagrożenie dla państwowości polskiej wynikające z ofensywy Armii Czerwonej – omówić okoliczności zakończenia wojny polsko-radzieckiej	Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla państwa polskiego powstałe w trakcie formowania się jego granic

Uczeń zna: – datę: 17 III 1921 – postać: Stanisława Wojciechowskiego – główne założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl Konstytucji marcowej Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo wielonarodowe, Konstytucja marcowa, republika parlamentarna	Uczeń zna: – najważniejsze dane statystyczne dotyczące II Rzeczypospolitej – prawa i wolności obywatelskie zagwarantowane w Konstytucji marcowej Uczeń potrafi: – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę miały walki prowadzone na ziemiach polskich w latach 1914–1921 – wskazać mocne i słabe strony ustroju II Rzeczypospolitej w myśl postanowień Konstytucji marcowej	Uczeń zna: – daty: 1919, XI 1922, 20 XII 1922 Uczeń rozumie: – pojęcie: traktat o ochronie mniejszości narodowych Uczeń potrafi: – scharakteryzować strukturę narodowościową i społeczną II Rzeczypospolitej	Uczeń potrafi: – dostrzec różnice gospodarcze, kulturowe i społeczne utrudniające unifikację ziem polskich – scharakteryzować główne postanowienia Konstytucji marcowej i omówić wprowadzony przez nią ustrój państwa	Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla integralności państwa wynikające z wielonarodowości społeczeństwa II Rzeczypospolitej
Uczeń zna: – postać: Władysława Grabskiego Uczeń rozumie: – pojęcie: szkoła powszechna	Uczeń zna: – daty: 1923 Uczeń rozumie: – pojęcia: hiperinflacja, reformy Grabskiego, reforma walutowa, złoty polski, Bank Polski, reforma rolna Uczeń potrafi: – przedstawić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego	Uczeń zna: – daty: 1919, 1932 – strukturę systemu edukacji po reformie Jędrzejewiczowskiej Uczeń rozumie: – pojęcia: reforma Jędrzejewiczowska, emisja, parcelacja	Uczeń potrafi: – omówić funkcjonowanie systemu edukacji w pierwszych latach istnienia Rzeczypospolitej i po 1932 r.	Uczeń potrafi: – ocenić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego – ocenić skutki reform przeprowadzonych przez Władysława Grabskiego

Uczeń zna: – daty: 12–14 V 1926, 1926–1939, 1935 – postać: Ignacego Mościckiego – przyczyny niezadowolenia ludności z sytuacji panującej w państwie polskim Uczeń rozumie: – pojęcia: sejmokracja, zamach majowy, autorytaryzm, sanacja	Uczeń rozumie: – pojęcie: Pierwszy Marszałek Polski Uczeń potrafi: – omówić przyczyny, przebieg i skutki zamachu majowego – wymienić grupy popierające zamach majowy i sprzeciwiające się mu	Uczeń zna: – okoliczności, które poprzedziły zamach majowy w Polsce Uczeń rozumie: – argumenty, które skłoniły Piłsudskiego do przeprowadzenia zamachu majowego Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą w państwie polskim do 1925 r. – opisać stosunek rządów sanacji do opozycji	Uczeń zna: – bilans ofiar starć podczas walk między stroną rządową a oddziałami wiernymi Piłsudskiemu Uczeń potrafi: – scharakteryzować ustrój autorytarny – porównać autorytarny sposób rządzenia z demokratycznym i totalitarnym – opisać rządy sanacji	Uczeń potrafi: – ocenić system autorytarny w Polsce – ocenić postać Marszałka Józefa Piłsudskiego i jego dokonania
Uczeń zna: – sąsiadów II Rzeczypospolitej – postanowienia układów w Rapallo i Locarno – postanowienia paktu o nieagresji z ZSRR Uczeń rozumie: – pojęcia: układ w Rapallo, układ w Locarno, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o nieagresji, polityka równowagi Uczeń potrafi: – wskazać na mapie II Rzeczypospolitą i jej sąsiadów	Uczeń zna: – daty: 1921, 1922, 1925, 1932, 1934 – postać: Józefa Becka Uczeń rozumie: – pojęcie: wojna celna – z czego wynikało niekorzystne położenie geopolityczne państwa polskiego w okresie międzywojennym Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny celnej z Niemcami – wyjaśnić, w jakim celu obóz sanacji prowadził politykę równowagi	Uczeń zna: – daty: III 1938, 2 X 1938 Uczeń rozumie: – jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miały układy w Rapallo i Locarno – z czego wynikała pozorna poprawa położenia międzynarodowego Polski po dojściu Hitlera do władzy w Niemczech Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności podpisania układów w Rapallo i Locarno – wymienić skutki wojny celnej z Niemcami	Uczeń rozumie: – z czego wynikała niechęć Piłsudskiego do zbiorowych układów bezpieczeństwa Uczeń potrafi: – omówić stosunki dyplomatyczne Polski z sąsiadami oraz z Francją – opisać politykę zagraniczną obozu sanacji – podać przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy i wyjaśnić ich wpływ na polską politykę	Uczeń potrafi: – dostrzec związek między agresywną polityką Hitlera a realizacją celów dyplomacji polskiej – ocenić politykę prowadzoną przez II Rzeczypospolitą w 1938 r.

Uczeń zna: – postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego – główne mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą oraz ich liczebność Uczeń rozumie: – pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP) Uczeń potrafi: – wskazać Gdynię na mapie – wskazać na mapie położenie Centralnego Okręgu Przemysłowego	Uczeń zna: – datę: 1922 Uczeń rozumie: – przyczyny trudności gospodarczych państwa polskiego Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni	Uczeń zna: – daty: 1926, 1926–1933, 1926–1929, 1929–1935, 1936 Uczeń rozumie: – pojęcie: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN) Uczeń potrafi: – opisać przebieg procesu powstawania miasta i portu – omówić przebieg i skutki wielkiego kryzysu na ziemiach polskich – przedstawić działalność mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w Polsce	Uczeń zna: – najważniejsze zakłady zlokalizowane w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego Uczeń rozumie: – dlaczego przebieg wielkiego kryzysu był na ziemiach polskich dotkliwszy niż w innych krajach Uczeń potrafi: – opisać sytuację gospodarczą Polski w latach 1926–1929 – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę polską miała budowa COP-u	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ istnienia portu w Gdyni i magistrali węglowej na sytuację gospodarczą państwa polskiego – omówić i ocenić politykę narodowościową władz II Rzeczpospolitej z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej i żydowskiej
Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ radia na życie mieszkańców Polski międzywojennej	Uczeń potrafi: – opisać rozwój kina w Polsce w okresie międzywojennym	Uczeń zna: – daty: 1895, 1924, 1926, 1932, 1938 – postacie: Józefa Kostrzewskiego, Eugeniusza Romera, braci Lumière Uczeń rozumie: – pojęcie: szkoła lwowsko-warszawska Uczeń potrafi: – przedstawić dokonania wybitnych polskich naukowców	Uczeń zna: – przedstawicieli polskiej literatury, sztuki oraz polskich aktorów okresu międzywojennego Uczeń rozumie: – pojęcie: Instytut Radowy Uczeń potrafi: – omówić działalność szkoły lwowsko-warszawskiej – omówić dokonania polskich twórców sztuki okresu międzywojennego	Uczeń potrafi: – omówić osiągnięcia polskiej literatury okresu międzywojennego

Uczeń zna: – daty: 1935–1939, 1937, III 1938, IX 1938, 23 VIII 1939, 25 VIII 1939 – postaci: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa – państwa będące sojusznikami Trzeciej Rzeszy – żądania Hitlera wobec Polski – postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow Uczeń rozumie: – pojęcia: <i>Anschluss</i>, układ monachijski, pakt Ribbentrop–Mołotow Uczeń potrafi: – przedstawić cele polityki Hitlera – wymienić państwa uczestniczące w konferencji w Monachium – wskazać na mapie terytoria opanowane przez Trzecią Rzeszę	Uczeń zna: – decyzję układu monachijskiego Uczeń rozumie: – przyczyny prowadzenia przez państwa zachodnie polityki ustępstw wobec Hitlera Uczeń potrafi: – wskazać na mapie okręg sudecki	Uczeń zna: – daty: 1935, 1936, X 1938, III 1939, IV 1939 – postać: Neville'a Chamberlaina Uczeń rozumie: – pojęcia: remilitaryzacja Nadrenii, oś Berlin–Rzym–Tokio Uczeń potrafi: – omówić kroki podejmowane przez władze Trzeciej Rzeszy w celu zniesienia „dyktatu” wersalskiego – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do <i>Anschlussu</i> Austrii – omówić okoliczności rozpadu Czechosłowacji – przedstawić reakcję państw zachodnich na agresję Hitlera wobec Czechosłowacji	Uczeń rozumie: – pojęcia: pakt antykominternowski, Wehrmacht – związek między podpisaniem paktu o nieagresji między Trzecią Rzeszą i ZSRR a wybuchem II wojny światowej Uczeń potrafi: – wymienić etapy formowania się państw osi – wyjaśnić okoliczności konfliktu między Trzecią Rzeszą a Czechosłowacją o okręg sudecki – omówić relacje między Polską a Niemcami w pierwszych miesiącach 1939 r.	Uczeń potrafi: – ocenić stanowisko rządu polskiego wobec żądań Hitlera
---	--	---	--	---